

ת"פ 46615/08/15 - מדינת ישראל נגד תאמר עבד אל חלים

בית משפט השלום בקריות

ת"פ 46615-08-15 מדינת ישראל נ' עבד אל חלים

בפני
כבוד השופט יוסי טורס
מדינת ישראל

המאשימה

נגד

תאמר עבד אל חלים

הנאשם

גזר דין

כתב האישום וההליכים

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירה של גניבה, עבירה לפי סעיף 384 לחוק העונשין, התשל"ז-1977. הודאת הנאשם באה במסגרת הסדר טיעון שלא כלל הסכמה עונשית.

2. בהתאם לעובדות כתב האישום, עבד הנאשם כמטפל בבית אבות. במהלך חודש מאי שנת 2015 גנב הנאשם משלוש מטופלות טבעות זהב שהיו על ידיהן, באופן ששלף את הטבעות מאצבעותיהן ונטל אותן תוך כוונה לשלול אותן שלילת קבע. יצוין כי אחת המטופלות הייתה אותה עת בת 95, אחרת היא ילידת שנת 1950 ואילו ביחס למטופלת השלישית לא נמסרו פרטים על אודות גילה. עוד יצוין כי כתב האישום אינו מציין דבר לעניין מצבן הקוגניטיבי או הפיזי של המטופלות.

תסקיר שירות המבחן

3. לבקשת הנאשם הוריתי על קבלת תסקיר. שירות המבחן הגיש תסקיר מעמיק ויסודי על אודות הנאשם. מטעמים של צנעת הפרט לא אפרט את נסיבות חייו של הנאשם אך אציין כי אלו אינן פשוטות כלל ועיקר. הנאשם קיבל אחריות על מעשיו, אך התקשה להעמיק ולבחון את התנהגותו. עם זאת התרשם שירות המבחן שהנאשם אינו בעל דפוסי התנהגות עברייניים. שירות המבחן ביקש לשלב את הנאשם בהליך טיפולי, אך הנאשם ציין שאינו רואה את עצמו כמי שזקוק להליך טיפולי כלשהו. לאור כך לא בא שירות המבחן בהמלצה טיפולית או עונשית כלשהי.

טיעוני הצדדים לעונש

4. ב"כ המאשימה הדגיש את חומרת המעשים, וראה חומרה מיוחדת בכך שהם בוצעו על ידי מי שאמור היה לטפל במתלוננות. נטען כי במעשיו פגע הנאשם בביטחון הציבור ורכושו וכי הפגיעה היא קשה בשל העובדה שמדובר בנשים קשישות שהנאשם היה אמון על טיפול בהן. ביחס לשאלה אם מדובר באירוע אחד או שלושה, נטען כי בשל העובדה שיוחסה עבירה אחת בלבד ויתר הנסיבות, מסכימה המאשימה לקביעת מתחם אחד והוצע מתחם הנע בין שנת מאסר ועד שנתיים מאסר. ביחס לעונש ההולם לנאשם, צוין כי אין מקום לחריגה ממתחם הענישה ולכן יש להטיל על הנאשם עונש מאסר ברף התחתון של המתחם בצירוף מאסר מותנה ופיצויים.

5. ב"כ הנאשם ציין כי הנאשם קיבל אחריות למעשיו, הודה במעשים והביע חרטה. עוד צוין כי מדובר בנאשם נעדר עבר פלילי, בעל נסיבות אישיות חריגות וקשות. לאור כך ביקש הסנגור להסתפק בעונש מותנה.

6. הנאשם בדברו האחרון הצר על מעשיו וביקש לאפשר לו לחזור לחייו.

דין והכרעה

7. כידוע, מאז תיקון 113 לחוק העונשין גזר הדין ניתן במסגרת הליך תלת שלבי. בשלב הראשון יש לקבוע אם כתב האישום מתאר אירוע אחד או מספר אירועים. לאחר מכן יש לקבוע את מתחם הענישה ההולם את האירוע ובסופו של תהליך, יש להחליט אם נכון לחרוג מהמתחם שנקבע, שאחרת ייגזר העונש בגדרי המתחם. בענייננו הסכימו הצדדים כי נכון לקבוע מתחם ענישה אחד הכולל את שלושת המקרים השונים בהם גנב הנאשם מהמתלוננות את הטבעות. בעניין זה דעתי היא כדעת הצדדים ואכן נכון לקבוע במקרה זה מתחם עונש אחד, המביא בחשבון כי מדובר בשלוש מתלוננות שונות. ראה: ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.14); ע"פ 2519/14 קיעאן נ' מדינת ישראל (29.12.14); רע"פ 4760/14 קיסלמן נ' מדינת ישראל (7.5.15); ע"פ 5643/14 אחמד עיסא ואח' נ' מדינת ישראל (23.6.15).

8. **הערכים המוגנים בבסיס העבירה** במקרה זה ברורים והם זכות הקניין של קורבן העבירה. עם זאת, אציין כי במקרה זה לאור העובדה שמדובר בנשים מבוגרות המתגוררות בבית אבות והעברייני הוא המטפל בהם, נפגע גם הערך בדבר זכותן לשלוות נפש ולתחושת בטחון.

9. **מידת הפגיעה בערכים המוגנים:** המעשים בהם הורשע הנאשם מכוערים ובזויים במיוחד. הם מבטאים מידה ממשית של פגיעה באמון ובצו המוסרי של "והדרת פני זקן" (ויקרא יט', לב'). הנאשם ניצל את כוחו ומעמדו ופגע בנשים חלשות אשר על הטיפול בהן הוא היה אמון. מידת הפגיעה בערכים במקרה זה גבוהה. ראו בעניין זה (בשינויים המחויבים) ע"פ 1864/11 דוידוב נ' מדינת ישראל (7.11.12):

"שוד או גניבה מקשיש ומחסר ישע, נתפס כמעשה שיש בו כיעור מוסרי גדול יותר מעבירה "רגילה" של שוד או גניבה, בהיותו הפרה של הציווי "והדרת פני זקן" הנתפס כמעין חוק טבע בכל חברה אנושית. העבירה של שוד קשישים היא מעשה נקלה ובזוי במיוחד, גם בקוד העברייני, ולא בכדי היא נחשבת לעבירה הנמצאת בתחתית "שרשרת המזון" של העבירות ושל העבריינים. מי ימוד את האימה, הפחד, הבושת והצער של קשיש - פעמים רבות קשיש המתגורר בגפו - שנפל קורבן לעבירה של שוד וגניבה. אכן, לא כל קשיש הוא חסר ישע, אבל אין כוחו של קשיש כשל אדם צעיר, שיכול לעיתים להתגונן או לרדוף אחר הגנב או השודד. נקל לשער את התחושה המתסכלת עד-מאוד של השפלה וחוסר אונים של קשיש שנפל קרבן לעבירה כגון דא. ניסיון החיים מלמד כי איכות החיים של קשישים אחרי מעשה שוד או גניבה אינה כתמול שלשום. אף יש שאורחות חייהם השתנו והתהפכו בעקבות אירוע טראומטי של גניבה או שוד, לאחר שלהוותם נוכחו לדעת כי ביתם כבר אינו מבצרם. תופעות של חוסר אמון בבני אדם, בידוד והסתגרות נפשית לצד התבצרות פיזית (סורגים ומנעולים), חשש, אבדן ביטחון עצמי, נדודי שינה ועוד תופעות והשלכות המשפיעות על הקשיש ועל בני משפחתו. מכאן מידת הסלידה של החברה ביחס לשוד וגניבה מקשישים, ומכאן החומרה היתרה שבתי המשפט מייחסים לעבירה זו בהיבט של שיקולי גמול והלימה"

10. **נסיבות ביצוע העבירה:** לא ניתן ללמוד מעובדות כתב האישום כי מדובר במעשה מתוכנן. עם זאת אין הדבר מפחית מחומרתו. כפי שצוין לעיל, מדובר בגניבה של מטפל בבית אבות מהמטופלות המצויות תחת חסותו. ניצול חולשתן של המתלוננות ואת היותן תלויות בנאשם, בולט במקרה זה ומוסיף פן ברור של חומרה. גם טיב המעשה - שליפת הטבעות מאצבעותיהן של המתלוננות - מוסיף חומרה בשל אלמנט ההשפלה שבו. כפי שצוין לעיל, כתב האישום אינו מפרט מה היה מצבן של המתלוננות, היינו האם מדובר בנשים סיעודיות שלא היו מסוגלות להגיב למעשיו של הנאשם, לקרוא לעזרה, וכיוצא' נסיבות רלוונטיות. לאור העובדה שצוין בכתב האישום כי המעשה בוצע במרמה, אניח (ככל שמדובר בנסיבה לטובת הנאשם) כי לא היה מדובר בנשים חסרות תודעה למעשים.

11. **מדיניות הענישה:** בתי המשפט חזרו והדגישו את החומרה העומדת בבסיס עבירות רכוש המבוצעות נגד קשישים.
ראו:

"גניבה בדרכי עורמה מקשישים הינה מן המעשים הנקלים ביותר ויש בה מימד חמור שבעתים מכל מעשה גניבה אחר. מימד זה בא לידי ביטוי בפן הבלתי מוסרי אשר מתנוסס מעל מעשים קשים אלו. זהו אותו פן אשר מזעזע את הנפש ומעורר את סלידתנו העמוקה, שכן מצווים אנו לערך העליון של "והדרת פני זקן" (ויקרא י"ט לב'). אשר על כן מצווים בתי המשפט להכביד את ידיהם כנגד אלו הרומסים ברגל גסה את ביטחונם האישי של הקשישים וגוזלים את רכושם בדרכים נלוזות. חייבים אנו להיות מגן של ברזל לאותם קשישים, למען יורתעו מבצעי עבירה בכוח מלפגוע באכלוסיה זו, וכל זאת ברוח הפסוק "אַל-תִּשְׁלִיכֵנִי, לְעֵת זְקִנָּה; כְּכֹלֹת כְּחִי, אַל-תַּעֲזֹבֵנִי" (תהילים ע"א, ט') (רע"פ 5066/09 **אוחיון נ' מדינת ישראל** (22.4.10))

כן ראו בעניין זה ע"פ 2163/05 **אלייב נ' מדינת ישראל** (12.12.05)

"חברה שבה תחושת הביטחון האישי של בניה ובנותיה, ובמיוחד החלשים שבהם, כגון קשישים, מעוררת - זקוקה לשיקום ולחיזוק, כדי שתחושה ראויה תשוב על כנה. זו תפיסת החוק והסדר, law and order, שתושבי המדינה מצפים לה ומייחלים כי רשויות הממשל יתנו לה מענה ופתרונות. בית המשפט הוא אחת הכתובות ההכרחיות לציפיה זו. אין בידו ארנק של תקציבים לחיזוק הביטחון האישי, אך יש בידו חרב שבמקרים המתאימים עליו להניפה, היא חרב הענישה."

12. לצורך בחינת מדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים, ראו למשל:

רע"פ 5212/13 **אדינה שמעון נ' מדינת ישראל** (29.8.13), בו נדחה ערעור נאשמת על חומרת עונשה - 12 חודשי מאסר בפועל (הכוללים הפעלת מאסר מותנה חלק בחופף וחלק במצטבר), בשל כך שגנבה מקשיש בו טיפלה את כרטיס האשראי שלו וביצעה בו שתי עסקאות.

ע"פ 36347-12-10 **חילבי נ' מדינת ישראל** (17.3.11), בו נדחה ערעור נאשם על חומרת עונשו - 42 חודשי מאסר - בשל כך שגנב משלושה קשישים בהם טיפל, סכומי כסף גבוהים למטרת הימורים.

עפ"ג 50129-03-14 **מדינת ישראל נ' מרגריטה קינגס** (31.3.14), בו התקבל ערעור המדינה על קולת עונשה של הנאשמת והועמד על 4 חודשי מאסר בפועל, חלף 3 חודשים שהוטלו עליה בבית משפט השלום. בעניין זה הורשעה הנאשמת בכך שגנבה מקשיש סיעודי בו טיפלה סכומי כסף נמוכים (שהצטברו לסכום נכבד) באמצעות שימוש בכרטיס האשראי שלו ופתיחת חשבון PAYPAL על שמו ללא ידיעתו. בית המשפט המחוזי ציין כי אינו ממצה את העונש ההולם את המעשים.

ע"פ 36347-12-10 **מדינת ישראל נ' יהודה פרץ** (27.5.15), בו הושטו על הנאשם 6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, בכך שבזמן שהיה נהג אמבולנס בחברה פרטית הגיע מעת לעת לפנות נפטרים מביתם. באחת ההזדמנויות גנב הנאשם טבעת זהב שהייתה על אצבעו של אחד הנפטרים ובהזדמנות אחרת גנב מכשיר טלפון סלולרי וכסף מזומן מבית של נפטר אחר.

13. לאור כל זאת, אני בדעה כי מתחם הענישה ההולם את האירוע מושא ענייננו (הכולל פגיעה בשלוש נשים שונות), נע בין מספר חודשי מאסר שניתן לשאת בהם בעבודות שירות ועד 18 חודשי מאסר בפועל.

קביעת עונשו של הנאשם

14. אקדים ואומר כי אינני סבור שיש מקום במקרה זה להעדיף את שיקולי השיקום על פני שיקולי הענישה האחרים ובהם הלימה והרתעה. אכן, הנאשם הוא צעיר הנעדר עבר פלילי ואולם אינני סבור שהוכחו במקרה זה סיכויי שיקום ממשיים המצדיקים חריגה ממתחם הענישה. למעשה, שירות המבחן עצמו לא סבר שיש במקרה זה סיכויי שיקום ממשיים, ככל הנראה בשל סירובו של הנאשם לעבור הליך טיפולי כלשהו. בכל

מקרה, אף אם היו בעניינו של הנאשם סיכויי שיקום כלשהם, ספק בעיני אם חומרת המעשים וכיעורם היו מאפשרים חריגה ממשית ממתחם הענישה עד כדי הימנעות מענישה מוחשית, שכן "כבר נפסק כי ככל שהעבירות בהן הורשע נאשם הן חמורות יותר, כך גובר הנטל להראות סיכויי שיקום מובהקים יותר" (רע"פ 9201/15 **רועי פאר נ' מדינת ישראל** (26.1.16)). חומרת המעשה וכיעורו, בצד העובדה שאין לפנינו המלצה טיפולית, מחייבת ענישה בגדרי המתחם. עם זאת, נתוניו האישיים של הנאשם ויתר הנסיבות, יובאו בחשבון לקולה כפי שיפורט להלן.

15. הנאשם הוא צעיר שעברו נקי. נסיבות חייו קשות ומורכבות. עונש מאסר בפועל, יהא עבירו קשה במיוחד וניתן לדעתי להשיג במקרה זה את מלוא תכליות הענישה, גם מבלי שימוש בעונש של כליאה דווקא, אשר בנסיבות העניין יפגע בנאשם יתר על המידה. להשפעות השליליות שבעונש מאסר בכליאה ראו גם **דו"ח הועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים**, בראשות השופטת ד. דורנר (2015). אציין כי התרשמתי גם שהנאשם הפנים את חומרת המעשה וכיעורו. כמו כן התרשמתי (כפי שהתרשם גם שירות המבחן) כי ההליך המשפטי היה מרתיע עבור הנאשם וחידד לו את גבולות המותר והאסור. עוד הבאתי בחשבון את הודאת הנאשם בהזדמנות הראשונה וכן את העובדה שהודה בפני מעבדו בעבירות, הגם שלא היו קיימות ראיות נגדו. ראיתי בכך תחילתה של חרטה והכאה על חטא.

16. סיכומי של דבר, לאחר שבחנתי את מכלול השיקולים, הן לקולה והן לחומרה, אני מטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

א. **5 חודשי מאסר**. המאסר ירוצה בעבודות שירות החל מיום 14.9.17. בהתאם לחוות דעת הממונה. מובהר לנאשם שעליו לבצע את עבודות השירות כפי שיוורה לו הממונה וכי אם לא יעשה כן ניתן יהיה להפקיען והוא יישא ביתרת עונשו בבית מאסר.

ב. מאסר על תנאי לתקופה של 3 חודשים והתנאי הוא שהנאשם לא יעבור במשך 3 שנים את העבירה בה הורשע.

ג. פיצוי לנפגעות העבירה (ויג רבקה; בורנשטיין רבקה; ופאניה (כתב האישום אינו מפרט את שם משפחתה), **בסך 4,000 ₪ לכל אחת**.

הפיצוי ישולם עד יום 1.9.17 המאשימה תמסור למזכירות בתוך 14 יום את פרטי חשבון הבנק, אליו יש להעביר את הפיצוי.

המזכירות תשלח עותק מגזר הדין לממונה למעקב.

זכות ערעור בתוך 45 יום

ניתן היום, ט"ז תמוז תשע"ז, 10 יולי 2017, במעמד הצדדים.

